

Ανομοιογένεια, πολυπολιτισμικότητα και αναζήτηση τρόπου συνύπαρξης διαφορετικών κοινωνικών ομάδων (Φωτεινή Τζώρα, Πολιτικός Επιστήμων)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Δήμος Αχαρνών συγκεντρώνει ένα ιδιαίτερα ανομοιογενές μείγμα ανθρώπων. Ένας δήμος πολυπολιτισμικός, στον οποίο τα διάφορα ετερόκλητα υποκείμενα καλούνται να βρουν τρόπους συνύπαρξης μέσα σε αυτές τις δύσκολες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές μεταβολές.

Από την άλλη, προσπαθούν να βρουν τρόπους συνύπαρξης μέσα στο γενικότερο κλίμα απαξίωσης της περιοχής, εξαιτίας ακριβώς αυτής της ετερόκλητης σύστασης. Είναι άνθρωποι που ζουν στο Δήμο Αχαρνών και είναι αυτοί που δίνουν στην περιοχή το σημερινό της χαρακτήρα. Είναι οι άνθρωποι που επηρεάζουν και διαμορφώνουν την εικόνα της πόλης, ενώ την ίδια στιγμή η μορφολογία της πόλης επηρεάζει και διαμορφώνει τις ζωές τους.

Στο επόμενο κεφάλαιο, είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε τη θέση που έχουν κάτοικοι του Δήμου Αχαρνών σε ζητήματα που αφορούν την πόλη, την πολυπολιτισμικότητα, τις διαπροσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους και ανάμεσα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και την εγκληματικότητα. Επιπλέον θα αναρωτηθούμε, κατά πόσο η θέση τους και η παρουσία τους στο χώρο μπορεί να επηρεάσει την εξέλιξη της περιοχής. Βέβαια, όπως θα δούμε και στη συνέχεια, η θέση αυτή ποικίλλει ανάλογα με την κοινωνική τους διαστρωμάτωση (νέοι και παλαιοί κάτοικοι, γηγενείς και εσωτερικοί μετανάστες, αλλοδαποί, Παλιννοστούντες, Αθίγγανοι-Ρομ), καθώς και με το χρονικό διάστημα που ζουν στο Δήμο Αχαρνών. Το υλικό για τη διάρθρωση του πέμπτου κεφαλαίου αντλήθηκε από τις απαντήσεις ερωτηματολογίου, που διανεμήθη σε κατοίκους του Δήμου Αχαρνών.

Αναλυτικότερα, στο Δήμο Αχαρνών ζουν οι παλαιοί και γηγενείς^[1] κάτοικοι, γνωστοί και ως «Μενιδιάτες» ή «Αρβανίτες». Οι γηγενείς κάτοικοι αποτελούν ένα από τα συντηρητικότερα κομμάτια της κοινωνίας του Δήμου Αχαρνών και προέρχονται κυρίως από μεσαία και υψηλά οικονομικά στρώματα.

Άλλη πληθυσμιακή ομάδα που εντοπίζεται στα όρια του Δήμου Αχαρνών και έχει έντονη πληθυσμιακή παρουσία στην περιοχή είναι οι Παλιννοστούντες – Έλληνες του Πόντου. Στο Δήμο Αχαρνών, σύμφωνα με τον πολιτιστικό σύλλογο των Ποντίων «ο Καπετάν Ευκλείδης^[2]», κατοικούν 60.000 Έλληνες του Πόντου. Τα γεγονότα που συνέβησαν και οδήγησαν στη διάλυση της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ) το 1989, είχαν σαν άμεσο αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός μεγάλου προσφυγικού ρεύματος Ελλήνων Ομογενών προς τη χώρα και κυρίως στο Δήμο Αχαρνών.

Ωστόσο η παρουσία των Ποντίων καταγράφεται στο χώρο από πολύ νωρίτερα, καθώς οι πρόγονοί τους έπεσαν θύματα της «εθνοκάθαρσης» που έγινε σε βάρος των Ελλήνων και Αρμενίων από την πρώην Οθωμανική Αυτοκρατορία την περίοδο 1914-1922. Η Πολιτεία χαρακτηρίζει τους Ομογενείς που προσφεύγουν μετά το 1980 στη Ελλάδα από τα Κράτη της Ανατολικής Ευρώπης ως «Παλιννοστούντες» και όχι ως πρόσφυγες, όπως χαρακτήριζε τους ομογενείς του διωγμού 1914-1922

και λαμβάνει μέτρα για τους ομογενείς με αντικείμενο κυρίως τα ζητήματα απόδοσης της Ελληνικής ιθαγένειας και την εξομοίωση των ομογενών με τους ημεδαπούς.

Στο Δήμο Αχαρνών, η εσωτερική μετανάστευση ιδιαίτερα στη μεταπολεμική περίοδο, οδήγησε στην αστική μεγέθυνση και τη ραγδαία πληθυσμιακή αύξηση στην περιοχή. Η παρουσία αρκετών ομώνυμων πολιτιστικών συλλόγων με διάφορες περιοχές της Ελλάδας, στο Δήμο Αχαρνών μαρτυρά αντίστοιχα και την ιδιαίτερη καταγωγή των μελών τους- κατοίκων του Δήμου Αχαρνών. Ωστόσο, ο διαχωρισμός τους από τους γηγενείς και ο αριθμός των εσωτερικών μεταναστών δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βεβαιότητα, εξαιτίας ανεπαρκών στοιχείων σε τοπικό επίπεδο. Καθώς ο ρόλος των πολιτιστικών συλλόγων είναι να βρίσκουν τα μέλη τους τρόπους δημιουργικής έκφρασης, αλλά και μνήμης και συντήρησης της ιδιαίτερης παράδοσής τους, ενδεικτικά αναφέρουμε, ότι στο Δήμο Αχαρνών διαμένουν Κρητικοί, Θεσσαλοί, Μακεδόνες, Ηπειρώτες, Πελοποννήσιοι και Αιγαιοπελαγίτες. Βέβαια στην περιοχή κατοικούν και άλλοι από διάφορα μέρη της Ελλάδας, οι οποίοι δεν έχουν οργανώσει αντίστοιχα πολιτιστικούς συλλόγους, γεγονός που δεν αναιρεί την παρουσία τους στο χώρο.

Άλλη πληθυσμιακή ομάδα που εντοπίζεται στο Δήμο Αχαρνών είναι οι Αθίγγανοι-Ρομ. Επίσης ο ακριβής αριθμός των Αθίγγανων- Ρομ που κατοικούν στην περιοχή δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια από την τοπική αυτοδιοίκηση κυρίως εξαιτίας της έντονης και γρήγορης μετακίνησής τους από περιοχή σε περιοχή και από τόπο σε τόπο, χαρακτηριστικό στοιχείο του πολιτισμού τους. Ωστόσο μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για την παρουσία τους στο χώρο από τη μελέτη «Για την Εξεύρεση Χώρων στην Αττική για τη Μετεγκατάσταση των Ρομά από την Περιοχή του Ελαιώνα[3]» που διενεργήθηκε με επικεφαλής τον αρχιτέκτονα – πολεοδόμο Σπ. Τσαγκαράτο και τον πολεοδόμο χωροτάκτη, Φαίδωνα Γεωργιάδη.

Η μελέτη καταγράφει με λεπτομέρεια όλη την ανθρωπογεωγραφία της παρουσίας των Ρομά στην Αττική, καθώς περισσότεροι από 30.000 Αθίγγανοι είναι εγκατεστημένοι σε γειτονιές του αστικού συγκροτήματος. Στο δήμο Αχαρνών, σύμφωνα με τη μελέτη διαμένουν 3.000 Έλληνες και Ρουμάνοι τσιγγάνοι εδώ και 30 χρόνια και στον όμορο Δήμο Φυλής εντοπίζονται συνολικά 5.500 (στο Ζεφύρι έχουν καταγραφεί 2.500 τσιγγάνοι και στα Άνω Λιόσια ζουν περίπου 3.000 άτομα).

Τέλος, σημαντική είναι η παρουσία αλλοδαπών στο Δήμο Αχαρνών. Αλλοδαπός[4] είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ιθαγένεια της χώρας στην οποία διαμένει, ή δεν έχει ιθαγένεια. Οι βασικές κατηγορίες αλλοδαπών, ανάλογα με το νομικό καθεστώς το οποίο διέπει την κάθε μία από αυτές που παραμένουν ή και

εργάζονται στην Ελλάδα, είναι οι Μετανάστες και οι Πρόσφυγες. Ως Μετανάστες χαρακτηρίζονται τα άτομα που εγκαταλείπουν τη χώρα τους οικιοθελώς με σκοπό να εγκατασταθούν σε άλλη χώρα για προσωπικούς, οικογενειακούς ή οικονομικούς λόγους και ως εκ τούτου ονομάζονται «οικονομικοί μετανάστες».

Βασική και κρίσιμη διάκριση της κατηγορίας των μεταναστών αποτελεί η νόμιμη ή μη είσοδος και παραμονή τους στη χώρα υποδοχής. Ως προς τη χώρα προέλευσής τους διακρίνονται σε όσους προέρχονται από κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι οποίοι έχουν δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης και αποκτούν με αίτηση τους άδεια παραμονής και εργασίας, υποκείμενη σε απεριόριστη ανανέωση και σε υπηκόους τρίτων χωρών, για την είσοδο και παραμονή των οποίων στη χώρα απαιτείται διαδικασία προέγκρισης.

Ως Πρόσφυγες χαρακτηρίζονται οι αλλοδαποί οι οποίοι προστατεύονται σύμφωνα με το Άρθρο 1 § 2α της Σύμβασης της Γενεύης, όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 12 του Πρωτοκόλλου της Ν. Υόρκης, εφόσον βρίσκονται εκτός της χώρας υπηκοότητάς τους, λόγω δικαιολογημένου φόβου δίωξης, εξαιτίας της φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεών τους και οι οποίοι αδυνατούν ή δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσης. Το ίδιο ισχύει για όσους βρίσκονται για τέτοιους λόγους εκτός της χώρας μόνιμης διαμονής τους. Την προσφυγική ιδιότητα, επίσης, δικαιούται να ζητήσει ο πολίτης (ή ανιθαγενής) τρίτης χώρας, ο οποίος υπάγεται στο καθεστώς αυτό λόγω μεταγενέστερων της αναχώρησής του από την χώρα προέλευσης γεγονότων, που έλαβαν εκεί χώρα.

Για το έτος 2012, σύμφωνα με το Τμήμα Αλλοδαπών του Δήμου Αχαρνών, 2.646 αλλοδαποί ανανέωσαν την άδεια διαμονής. Σήμερα, η παρουσία τους στο Δήμο Αχαρνών ανέρχεται στους 13.500 αλλοδαπούς.

[1] Ο όρος «γηγενής» προσδιορίζει αυτόν που κατοικεί στον ίδιο τόπο όπου έχει γεννηθεί, τον ντόπιο.

[2] Για πληροφορίες, βλ. τον ιστότοπο του συλλόγου «Καπετάν Ευκλείδης» <http://www.kapetan-eykleidis.gr/o-syllogos>.

[3] Καρανάτση, Η ανθρωπογεωγραφία των Τσιγγάνων στο Λεκανοπέδιο, 2010.

[4] Παραδεισάνος, Το φαινόμενο της μετανάστευσης, Ελληνική Αστυνομία.

Παρατήρηση: Το παρόν κείμενο αποτελεί τμήμα της Διπλωματικής Εργασίας “**Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολυπολιτισμικότητα. Η περίπτωση του Δήμου Αχαρνών**” της φοιτήτριας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ) και πολιτικής επιστήμονος κ. **Φωτεινής Τζώρα**. Η εργασία εκπονήθηκε με α’ επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία, β’ επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Συλαίου Στυλιανή και Ακαδημαϊκό υπεύθυνο τον κ. Μπαντιμαρούδη Φιλήμονα, δημοσιεύεται, δε, εμπλουτισμένη σε συνέχειες από την ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ.

[Διαβάστε το προηγούμενο τμήμα της εργασίας εδώ](#)